

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 142 § i lagen om sjömanspensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om sjömanspensioner ändras. Syftet med propositionen är att ge rederier som befinner sig i en svår ekonomisk situation spelrum när det gäller betalningen av arbetspensionsförsäkringsavgifter. Enligt förslaget kan Sjömanspensionskassan på rederiets begäran skjuta upp förfallodagen för pensionsförsäkringsavgiften enligt lagen om sjömanspensioner med högst tre månader. Propositionen är ett led i hanteringen av coronavirussituationen i Finland.

Lagen avses träda i kraft den 10 april 2020.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
3 Målsättning	4
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	4
4.1 De viktigaste förslagen.....	4
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	5
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	5
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	5
5 Specialmotivering	5
5.1 Lagen om sjömanspensioner	5
6 Ikraftträdande.....	6
7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	6
LAGFÖRSLAG	7
Lag om temporär ändring av 142 § i lagen om sjömanspensioner.....	7

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Till följd av de bekämpningsåtgärder som vidtagits och vidtas i Finland och världen för att förhindra och fördröja spridningen av coronavirus har Finlands ekonomi hamnat i en situation som i stor utsträckning äventyrar företagens verksamhetsförutsättningar, sysselsättningen och människors försörjning.

Den 16 mars 2020 fastställde statsminister Marins regering riktlinjer för ytterligare åtgärder för att hantera coronavirussituationen i Finland. Syftet med åtgärderna är att skydda befolkningen och trygga verksamheten i samhället och näringslivet. Som ett led i dessa åtgärder fastställde regeringen att det ska bli möjligt att på begäran skjuta upp betalningstiderna för arbetspensionsförsäkringsavgifterna enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för företagare med tre månader.

Även arbetsmarknadens centralorganisationer har den 18 mars 2020 tillsammans utarbetat ett förslag som framlagts för landets regering och som innehåller åtgärder för att sänka kostnaderna för sysselsättning, göra arbetslagstiftningen flexiblere och förbättra den sociala tryggheten för löntagare som blivit arbetslösa eller permitterade. Ett förslag är att uppmuntra arbetsgivarna inom den privata sektorn och arbetspensionsförsäkringsbolagen (samt pensionsstiftelserna och pensionskassorna) att komma överens om att skjuta upp tidpunkterna för betalning av pensionsförsäkringsavgifter med tre månader.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Sjömanspensionskassan och Pensionsskyddscentralen. I samband med beredningen har följande instanser hörts inofficiellt: finansministeriet, kommunikationsministeriet och Rederierna i Finland rf.

På grund av ärendets brådskande natur har inga utlåtanden begärts.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Sjömän försäkras enligt lagen om sjömanspensioner (1290/2006, SjPL). Sjömanspensionskassan är den pensionsanstalt som ansvarar för sjöfararnas lagstadgade pensionskydd. För att finansiera pensionskyddet tas det ut en pensionsförsäkringsavgift som består av arbetsgivarens pensionsförsäkringsavgift och arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen procentbeloppet för arbetsgivarens pensionsförsäkringsavgift enligt lagen om sjömanspensioner på ansökan av Sjömanspensionskassan. Arbetsgivarens pensionsförsäkringsavgift 2020 är 11,4 procent av arbetstagarens arbetsinkomst. Arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift för sjömän motsvarar arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift enligt 153 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006, ArPL). Bestämmelser om arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift utfärdas årligen genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift för 2020 är 7,15 procent av arbetsinkomsten, om arbetstagaren är yngre än 53 år eller äldre än 62 år och 8,65 procent av arbetsinkomsten om arbetstagaren är 53–62 år.

Arbetsgivaren och arbetstagaren är skyldiga att betala pensionsförsäkringsavgift till Sjömanspensionskassan. Arbetsgivaren innehåller i samband med löneutbetalningen den pensionsförsäkringsavgift arbetstagaren ska betala till Sjömanspensionskassan.

Arbetsgivaren ska betala den innehållna pensionsförsäkringsavgiften och den egna pensionsförsäkringsavgiften till Sjömanspensionskassan senast den 10 dagen i den andra månaden efter den kalendermånad pensionsförsäkringsavgiften gäller. Om arbetsgivaren har underlåtit att betala

RP 39/2020 rd

pensionsförsäkringsavgiften senast på förfallodagen, ska arbetsgivaren betala dröjsmålsränta enligt 4 a § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Dröjsmålsräntan är 8 procent under tiden 1 januari–30 juni 2020.

De samhälleliga förändringar som coronavirusepidemin föranleder påverkar sjöfarten i betydande utsträckning, eftersom bl.a. de stängda gränserna leder till att passagerartrafiken till och från utlandet nära nog har upphört. Rederierna har på grund av den kraftigt nedsatta omsättningen hamnat i en likviditetskris och sjöfartsorganisationerna har ingått avtal om permitteringar.

I praktiken kan många rederier inte betala pensionsförsäkringsavgifter enligt SjöPL. En del rederier har redan begärt att Sjömanspensionskassan ska förlänga betalningstiden för pensionsförsäkringsavgifterna för februari 2020, som enligt den gällande lagen förfaller till betalning senast den 10 april.

Enligt lagen kan Sjömanspensionskassan inte skjuta upp förfallodagen för pensionsförsäkringsavgifterna, utan på en pensionsförsäkringsavgift som inte betalats på förfallodagen betalas en dröjsmålsränta på 8 procent enligt räntelagen. Ökade skulder på grund av dröjsmålsränta för rederier som redan har hamnat i en svår ekonomisk ställning ökar risken för att rederierna går i konkurs, ger upphov till förlorade arbetstillfällen och äventyrar Finlands försörjningsberedskap.

Bestämmelser om betalningstiderna för arbetspensionsförsäkringsavgifter enligt lagen om pension för arbetstagare (395/2006; ArPL) och lagen om pension för företagare (1272/2006; LFöPL) ingår i de försäkringsvillkor enligt de nämnda lagarna som Social- och hälsovårdsministeriet fastställer genom sitt beslut på basis av ansökan från pensionsanstalterna. I fråga om dessa försäkringsvillkor fastställdes genom en ändring som trädde i kraft den 20 mars 2020 de villkor på vilka dröjsmålsränta enligt räntelagen inte betalas för tiden för anstånd med arbetspensionsförsäkringsavgifterna. Fram till förfallodagen, dvs. under tiden för anstånd, tillkommer det trots undantagsförhållandena ändå en försäkringsavgiftsränta som 2020 är 2 procent i enlighet med beräkningsgrunderna för ArPL och LFöPL.

Bestämmelser om betalningstiderna för lantbruksföretagares och stipendiaters arbetspensionsförsäkringsavgift ingår i statsrådets förordning om verkställighet av lagen om pension för lantbruksföretagare (1407/2006). I detta avseende har man för avsikt att genomföra ändringar som i så stor utsträckning som möjligt motsvarar de ändrade försäkringsvillkoren enligt ArPL och LFöPL genom en temporär ändring av statsrådsförordningen.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att rederier i sjöfartsbranschen som råkat i ekonomiska svårigheter inom sjöfartsbranschen ska kunna få ett visst spelrum när det gäller betalningen av pensionsförsäkringsavgifter enligt SjöPL. På detta sätt kan man stödja målen att möjliggöra fortsatt och störningsfri verksamhet för rederierna, bevara arbetsplatserna och trygga Finlands försörjningsberedskap.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att bestämmelserna om förfallodagen för pensionsförsäkringsavgiften enligt SjöPL ändras temporärt. Genom ändringen ges Sjömanspensionskassan möjlighet att på redarens begäran skjuta upp förfallodagen för pensionsförsäkringsavgiften med tre månader. För den tid förfallodagen skjuts upp ska rederiet inte betala dröjsmålsränta på pensionsförsäkringsavgiften.

Enligt den gällande lagen förfaller till exempel de pensionsförsäkringsavgifter som betalas på basis av lönerna för februari till betalning den 10 april. Den föreslagna ändringen gör det möjligt att skjuta upp förfallodagen till den 10 juli. Eventuell dröjsmålsränta enligt räntelagen läggs till pensionsförsäkringsavgiften först från den förfallodag som skjutits upp.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

De ändringar som föreslås i propositionen bedöms inte ha några konsekvenser för statsfinanserna. Det samhälleliga och ekonomiska läge som ligger bakom förslaget och som orsakas av coronavirusepidemin kan dock öka utgifterna för statsfinanserna också inom sjöfartsbranschen.

Genom den ändring som föreslås i propositionen blir det möjligt för rederierna att förlänga betalningstiden för pensionsförsäkringsavgiften. Förslaget minskar rederiernas kostnader för fördröjning av betalningen av de pensionsförsäkringsavgifter enligt SjPL som annars skulle ha uppkommit, eftersom dröjsmålsränta enligt räntelagen inte ska betalas på pensionsförsäkringsavgifterna för tiden för en senarelagd förfallodag enligt förslaget. Ändringen bedöms i någon mån underlätta rederiarbetsgivarnas ekonomiska ställning i en exceptionell samhällssituation. Genom ändringen skjuts pensionsförsäkringsavgifterna upp temporärt, vilket innebär att företagen inte befrias från sin betalningsskyldighet. Propositionen bedöms inte ha några konsekvenser för konkurrensen mellan rederierna, eftersom möjligheten enligt förslaget att på begäran skjuta upp förfallodagen gäller alla pensionsförsäkringsavgifter som grundar sig på SjPL.

De ändringar som föreslås i propositionen har inga direkta konsekvenser för förmånstagarnas ställning eller utbetalningen av pensioner. Till den del förslaget stöder målet att göra det möjligt för rederierna att fortsätta sin verksamhet stöder det också bevarandet av arbetsplatser.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

De ändringar som föreslås i propositionen ökar i någon mån Sjömanspensionskassans administrativa arbete när det gäller beviljande och fakturering av uppskjutande av förfallodagen. Ändringarna bedöms inte ha någon betydande inverkan på Sjömanspensionskassans likviditet eller soliditet, som dock kan påverkas av det samhälleliga och ekonomiska läge som coronavirusepidemin ger upphov till. När rederierna sannolikt tillåter personal på grund av krisen blir pensionsförsäkringsavgiftsinkomsterna mindre än normalt. Situationen i sig kan således påverka Sjömanspensionskassans likviditet.

Om alla rederier utnyttjar möjligheten att skjuta upp betalningen av pensionsförsäkringsavgiften med tre månader, kommer pensionsförsäkringsavgiftsinkomster till ett belopp av sammanlagt cirka 12,5 miljoner euro att flyta in vid en senare tidpunkt än beräknat. En motsvarande senareläggning av pensionsförsäkringsavgiftsbetalningarna kan dock genomföras också på grund av den samhällssituation som ligger till grund för propositionen.

5 Specialmotivering

5.1 Lagen om sjömanspensioner

142 §. *Innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift, betalning av pensionsförsäkringsavgift och indrivning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift.* I paragrafen föreskrivs bl.a. om förfallodagen för pensionsförsäkringsavgiften enligt SjPL, som enligt den gällande lagen är den 10 dagen i den andra kalendermånaden efter den lönebetalningsperiod som avses i 2 kap. 17 § i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011).

Det föreslås att ett nytt 4 mom. temporärt fogas till paragrafen där det föreskrivs om ett exceptionellt uppskjutande av förfallodagen för den pensionsförsäkringsavgift som avses i SjPL. Enligt momentet kan en pensionskassa på arbetsgivarens begäran och av särskilt vägande skäl skjuta upp förfallodagen för pensionsförsäkringsavgiften med högst tre månader. Arbetsgivaren ska framställa en begäran om uppskjutande av förfallodagen till pensionskassan före den förfallodag som avses i 2 mom.

På grund av det föreslagna uppskjutandet av förfallodagen enligt 2 mom. ska en i 146 § i SjPL avsedd dröjsmålsränta enligt räntelagen inte betalas för den tid förfallodagen skjuts upp.

RP 39/2020 rd

Enligt den gällande lagen förfaller till exempel de pensionsförsäkringsavgifter som betalas på basis av lönerna för februari till betalning den 10 april. Den föreslagna ändringen gör det möjligt att skjuta upp förfallodagen till den 10 juli. Eventuell dröjsmålsränta enligt räntelagen läggs till pensionsförsäkringsavgiften först från den förfallodag som skjutits upp.

6 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen ska träda i kraft den 10 april 2020 och gälla till och med den utgången av 2020. Den föreslagna lagen bör träda i kraft så snart som möjligt. Utöver för arbetsgivarna inom många andra branscher försvårar det exceptionella ekonomiska läge som råder i samhället, som också har utvecklats exceptionellt snabbt, möjligheterna betydligt också för rederierna att klara av sina arbetspensionsförsäkringsavgifter.

Lagen ska tillämpas på pensionsförsäkringsavgifter enligt SjPL som förfaller till betalning enligt 142 § i SjPL under tiden 10 april — 31 juli 2020.

7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Bedömningen i konstitutionellt hänseende av de lagändringar som föreslås i propositionen grundar sig i huvudsak på bestämmelsen om likabehandling i 6 § i grundlagen och bestämmelsen om egendomsskydd i 15 § i grundlagen. De grundläggande fri- och rättigheterna skyddas i regel varje fysisk person inom Finlands jurisdiktion, dvs. varje mänsklig individ. De grundläggande fri- och rättigheterna utsträcker sig indirekt till juridiska personer, eftersom ingrepp i en juridisk persons ställning kan innebära att man gör intrång i rättigheter som tillkommer en individ som finns bakom den juridiska personen.

I propositionen föreslås en temporär ändring i fastställandet av förfallodagen för lagstadgade arbetspensionsförsäkringsavgifter inom sjöfartsbranschen. Propositionen har inga direkta konsekvenser för tillgodoseendet av fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter.

De ändringar som föreslås i propositionen har ett indirekt samband med förverkligandet av likabehandling, eftersom propositionen endast gäller sjöfartsbranschen. De ändringar som motsvarar de ändringar som föreslås i propositionen och som gäller andra arbetspensionslagar för den privata sektorn genomförs genom bestämmelser och föreskrifter om arbetspensionsförsäkringsavgifter enligt dessa lagar. Inom alla privata branscher införs således förfaranden som motsvarar propositionen när det gäller flexibla betalningstider för arbetspensionsförsäkringsavgifter. Med beaktande av dessa omständigheter kan de föreslagna ändringarna anses godtagbara med tanke på likabehandlingen.

Betalningen av arbetspensionsförsäkringsavgiften inverkar indirekt på skyddet för fysiska personers egendom, eftersom pension som tjänats in av inkomster enligt arbetspensionslagarna omfattas av grundlagens egendomsskydd. Betalningen av arbetspensionsförsäkringsavgifter regleras i alla arbetspensionslagar eller i de bestämmelser och föreskrifter på lägre nivå än lag som gäller dem. Arbetspensionsförsäkringsavgifter betalas för att bekosta pensionsskyddet. De ändringar som föreslås i propositionen är temporära och de äventyrar inte utbetalningen av pensioner enligt SjPL eller verkställandet av sjömanspensionssystemet. Med beaktande av dessa omständigheter kan de föreslagna ändringarna anses godtagbara med tanke på egendomsskyddet.

De föreslagna lagarna kan enligt regeringens uppfattning stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om temporär ändring av 142 § i lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 142 § i lagen om sjömanspensioner (1290/2006), sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lag 296/2015, ett nytt 4 mom. som följer:

142 §

Innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift, betalning av pensionsförsäkringsavgift och indrivning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift

Trots bestämmelserna i 1–3 mom. kan en pensionskassa på arbetsgivarens begäran och av särskilt vägande skäl skjuta upp förfallodagen för pensionsförsäkringsavgiften med högst tre månader. Begäran om uppskjutande av förfallodagen ska framställas hos pensionskassan före den förfallodag som anges i 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 20 .
Denna lag tillämpas på pensionsförsäkringsavgifter vilkas förfallodag enligt 142 § 2 mom. infaller den 10 april 2020 eller därefter, men senast den 31 juli 2020.

Helsingfors den 2 april 2020

Statsminister

Sanna Marin

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen